

Onko metsäpeura kolmiodraaman häviö?

■ Metsäpeura juurtui Kainuuseen 1960-luvulla ja runsastui suotuisasti. Tämän vuosikymmenen alussa kanta alkoi lähestyä jo kahdentuhannen yksilön vahvuutta, mutta sitten alkoi jyrkkä alamäki. Lukumäärän romahdettua tuhannen yksilön alapuolelle on lausuttu ääneen jopa se mahdollisuus, että metsäpeura häviää alueelta kokonaan.

Suden paluu osuu ajallisesti yksin peuran ahdingon kanssa. Vasojen osuus talvitokissa on viime vuosina ollut noin puolet pienempi kuin ennen suden runsastumista. Yhteys on ilmeinen, mutta ihmeellinen: miksi peura ei enää pärjää suden kanssa, vaikka toimeen on tultu lähes koko jääkauden jälkeinen aika, noin kymmenentuhatta vuotta?

Etsitäänkö vertailukohta lännestä. Mitä kuuluu pohjoisamerikkalaiselle metsäpeuralle? Kanadan uhanalaisia eläinlajeja käsittelevä raportti on yksiselitteinen. Synkältä näyttää, etenkin Länsi-Kanadassa. Brittiläisen Kolumbian metsäkaribukannat ovat supistuneet voimakkaasti, ja useat osapopulaatiot ovat kriittisen pieniä. Ontariossa karibu on hävinnyt Suomen kokoiselta alueelta kokonaan viimeksi kuluneiden sadan vuoden aikana.

Kanadalaisen tutkijoiden tulkinnoissa pulpahtavat toistuvasti esiin metsätalouden aikaansaama metsien

ikärakenteen muutos ja metsien pirstoutuminen. Kuhmossakin peura asettui ensialkuun alueille, jotka olivat säästyneet metsätalouden toimilta. Metsäpeuran jopa epäiltiin jäävän koskemattomien salojen erikoisuudeksi, mutta myöhemmin on opittu myös talousmetsien olevan kelvollisia maastoja tälle jäkälänkaivajalle. Kysymys ei olekaan ravintopulasta, vaan muista peuran kannalta ikävistä muutoksista.

Karibuekspertit korostavat sorkkaeläinyhteisössä tapahtunutta muutosta. Metsätalous on tasannut tien hirvikannan voimakkaalle kasvulle, mikä on tuonut muassaan aiempaa runsaamman susikannan. Suden pääsaalis on hirvi, mutta aiempaa suurempi määrä karibuja päätyy nykyisin susien saaliiksi.

Susikannan voimistuminen ei siiti liene koko

selitys peuran vähenemiselle. Myös metsämaaiseman rakenteen pirstoutuminen lisää tilanteita, joissa susi ja peura kohtaavat.

Luonnonmukaisessa maisemassa hirvien suosimia seutuja olivat ennen muuta vesakkoa puskevat paloalueet, mutta peuran suosimassa vanhojen metsien ja soiden mosaikissa hirviä oli vähän.

Nykyrakenteisen metsän tilkkutäkissä peura joutuu elelemään samoissa maastoissa hirvien ja susien kanssa. Ihminen on luonut maiseman, jossa on suden saalistusyritysten menestymistä parantavia tie- ja sähkölinjoja sekä tiukkarajaisia metsänreunoja. Kysymys ei ole pelkämästä ajatusrakennelmasta, sillä Albertassa on todennettu tämäntyyppisten elementtien lisäävän metsäkaribun alttiutta tulla suden saalistamaksi.

Nämä pohdinnat pyrkivät ymmärtämään Kainuun peurakannan vähenemisen syytä, mutta eivät sinänsä anna työkaluja akuutilta näyttävän tilanteen hoitamiseen. Metsämaaisema on se mikä on, ja hirvikantaakin on uskaliaista leikata susien vähentämiseksi, sillä ensivaiheessa peuroja voisi päätyä suden saaliiksi entistä enemmän.

Teksti ja kuvat: Ilpo Kojola, erikoistutkija, RKTL

